

Nr. 193 din 07 iulie 2023

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
cancelaria@maia.gov.md

Copie:
Cancelaria de Stat
cancelaria@gov.md

Parlamentul Republicii Moldova
Dlui Dan PERCIUN
Dnei Larisa VOLOH

AVIZ

la proiectul de lege privind protecția animalelor
(inițiativa legislativă nr. 189 din 19.06.2023)

1. Considerații generale

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat adresarea Cancelariei de Stat a R.M. Nr. 25-158-6673 din 23 iunie 2023 de avizare a proiectului de lege privind protecția animalelor (inițiativa legislativă nr. 189 din 19.06.2023), [în continuare – proiectul de lege].

CALM a analizat prevederile proiectului hotărârii prin prisma legislației în vigoare și a intereselor autorităților administrației publice locale, corelate cu interesele cetățeanului.

2. Legislația aplicabilă

- Carta Europeană a Autonomiei Locale nr. 57/2001;
- Constituția Republicii Moldova nr. 1/1994;
- Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002;
- Codul contravențional nr. 218/2008;
- Legea privind administrația publică locală nr.436/2006;
- Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă;
- Legea nr. 129/2019 privind subprodusele de origine animală și produsele derivate care nu sunt destinate consumului uman;
- Legea nr.121/2020 privind organizarea și exercitarea profesiei de medic veterinar;
- Legea nr. 119/2018 cu privire la medicamentele de uz veterinar;
- Legea nr. 296/2017 privind cerințele generale de igienă a produselor alimentare;
- Legea nr. 50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor;
- Legea nr. 221/2007 privind activitatea sanitară veterinară;

- Legea nr. 231 din 20.07.2006 privind identificarea și înregistrarea animalelor;
- Legea nr.213/2022 zootehniei;
- Legea nr.211/2017 privind protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice;
- Legea nr.439/1995 regnului animal.

3. Constatări principale:

Proiectul de lege urmărește să instituie o abordare legală integră, care să ofere perspective de reglementare bazate pe standarde și bune practici în materia asigurării bunăstării animalelor și să caracterizeze modalitățile de intervenție în cazul gestionării populațiilor de animale fără adăpost etc. Constatăm că versiunea actuală a proiectului de lege, în general, este una destul de reușită, fapt pentru care susținem proiectul de lege, cu mențiunile și propunerile menționate în prezentul aviz.

Anterior, CALM și-a expus opinia la etapa inițierii proiectului de lege, în contextul consultărilor publice organizate la 4 aprilie 2023. Cum a fost relevat și în opinia CALM, în cazul implicării statului în procesul de stimulare și finanțare a măsurilor preconizate conform proiectului de lege, se va reuși schimbarea simțită a stării de lucruri în această dimensiune. Atitudinea generalizată în stat, atât a autorităților publice cât și a cetățenilor, asupra (protecției) animalelor constituie o oglindă/reflectare a culturii și educației societății în ansamblu.

Reiterăm, că există raționamente pentru legiferarea procesului de organizare sistematică (semestrial de ex.) atât la nivel central (Guvern) și local a colectării de fonduri benevole de la donatori pentru realizarea măsurilor prevăzute de Programul național privind reglementarea efectivului animalelor fără stăpân (de ex., prin completarea cu litere noi a articolelor 5 – 7, art. 9).

În aceeași ordine de idei, se propune stipularea expresă că întreținerea animalelor în azil și punctul de întreținere temporară să se realizeze nu doar din sursele fondatorului, dar și prin Programul național, cu participarea bugetului de stat, donațiilor benevole și din alte surse legale.

Pentru coroborarea normelor proiectului de lege (în special, articolele din Capitolul VI – Tratarea și protecția animalelor) cu legea penală și legea contravențională, este necesară amendarea suplimentară a normelor pertinente ale Codului penal și Codului contravențional, inclusiv pentru a fi posibilă aplicarea măsurilor prevăzute de proiectul de lege (de exemplu, pedeapsa complementară sub forma interdicției temporare de întreținere și tratare a animalului).

Pentru mediatizarea conținutului reglementărilor introduse la nivel central și local, în special, în localitățile rurale, urmează a fi prevăzute măsuri suplimentare de promovare, diseminare a normelor (condiții minime de întreținere, înregistrare, responsabilități etc).

În privința sarcinilor delegate APL, reiterăm, că acestea trebuie corelate cu alocarea prealabilă de resurse necesare exercitării atribuției, din bugetul de stat sau alte surse colectate la nivel central. Relevăm, în acest sens prevederile:

art. 6 din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă: „Competențele care țin de autoritățile publice centrale pot fi delegate autorităților publice locale de nivelurile întâi și al doilea, respectându-se criteriile de eficacitate și de raționalitate economică”, „Delegarea de competențe este însoțită obligatoriu de asigurarea resurselor financiare necesare și suficiente realizării acestora”, „Delegarea de competențe este efectivă doar din momentul în care a avut loc transferul resurselor financiare și materiale necesare și suficiente”, precum și ale:

Cartei Europene a Autonomiei Locale: „...raport adecvat între resursele financiare care sunt la dispoziția unei colectivități locale și misiunile pe care le îndeplinește”;

art. 81 alin. (7) din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală: „Este interzisă orice delegare de competențe fără alocarea de surse financiare, necesare pentru a se acoperi costul realizării competențelor respective”.

4. Propuneri asupra proiectului de lege.

Propunem următoarele modificări și completări ale proiectului de lege:

4.1. La art. 4 (*Noțiuni principale, noțiunea: Programul național privind reglementarea efectivului animalelor fără stăpân (Program național REAFS)* - document **politic**, însoțit de un plan de acțiuni, elaborat în scopul reglementării efectivului animalelor fără stăpân la nivel național) se **propune substituirea cuvântului „politic” cu cuvintele „de politici publice”**.

4.2. La art. 4 (*Noțiuni principale, noțiunea: Secția teritorială de control și protecție a animalelor (în continuare - STCPA) - creată și abilitată de către consiliul administrației publice locale la nivelul al doilea sau de către autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi, în limita resurselor financiare, pentru efectuarea controlului și protecției animalelor*) se **propune substituirea cuvintelor „și abilitată de către consiliul” cu cuvintele „de către autoritățile”, substituirea cuvântului „sau” cu cuvintele „sau/și”, precum și completarea după cuvintele „în limita resurselor financiare” cu cuvântul „disponibile”. Urmează a fi utilizată terminologia legală pentru denumirea autorității publice deliberative a unității administrativ-teritoriale, care nu este „consiliul administrației publice”, precum și ajustate sarcinile delegate la resursele disponibile.**

4.3. La art. 9 alin. (1) (*Autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea îndeplinesc următoarele atribuții*) se **propune completarea după cuvintele „Autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea” cu cuvintele „din sursele acordate finanțării Programului național REAFS, precum și în limita resurselor financiare aprobate în acest scop de către consiliul municipal sau raional pe anul bugetar respectiv”. Propunerea este întemeiată pe necesitatea ajustării sarcinilor delegate la resursele disponibile.**

4.4. La art. 9 alin. (2) (*Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi, în limita resurselor financiare aprobate în acest scop de către consiliul local pe anul bugetar respectiv, îndeplinesc următoarele atribuții*) se **propune completarea după cuvintele „Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi” cu cuvintele „din sursele acordate finanțării Programului național REAFS, precum și”. Aceiași argumentare a propunerii (a se vedea *supra*).**

4.5. La art. 46 (*Interzicerea întreținerii și tratării animalelor, alin. (1) Pe lângă pedeapsa principală, proprietarului animalului se aplică măsura suplimentară sub forma interdicției de întreținere și tratare a animalului, și alin. (7) La aplicarea interzicerii deținerii animalelor ca pedeapsă complementară, termenul acesteia se calculează din momentul executării pedepsei principale*) se recomandă a se lua în considerație mențiunile pertinente de la pct. 3 (Constatări principale) în privința „pedepsei principale” și „pedepsei complementare”. Atenționăm, că art. 222¹ din Codul penal (Cruzimea față de animale) nu prevede o pedeapsă complementară (doar amendă penală sau muncă neremunerată în folosul comunității, sau detenție), de asemenea, și art. 157 din Codul contravențional (Cruzimea față de animale) nu prevede o asemenea pedeapsă complementară. Totodată, art. 157 alin. (1) din Codul contravențional stabilește condiția de sancționare: „Încălcarea cerințelor privind întreținerea animalelor, reglementate de legislația sanitar-veterinară, fapt ce poate periclita viața ori sănătatea acestora”, prin

urmare, este necesară completarea (alineatului 1) cu textul „legislația privind protecția animalelor”, pe motiv că interpretarea extensiv defavorabilă a legii penale și contravenționale este interzisă.

4.6. La art. 46 alin. (3) (*Interdicția privind întreținerea și tratarea animalelor se aplică pe un termen de la un 1 până la 10 ani, se aplică în funcție de gravitatea infracțiunii, precum și de pedeapsa principală*) se propune substituirea cuvântului „infracțiunii” cu cuvântul „faptei”, întrucât fapta săvârșită poate fi apreciată de instanța de judecată drept infracțiune sau contravenție.

4.7. La art. 46 alin. alin. (6) (*Ținând seama de circumstanțe excepționale, instanța poate decide să nu aplice interdicție permanentă sau temporară, în cazul în care animalele nu au fost constatate obiectul infracțiunii în cauză și persoana condamnată era deținătorul acestora la momentul adoptării acestei hotărâri*) se propune substituirea cuvintelor „animalele nu au fost constatate obiectul infracțiunii în cauză” cu cuvintele „nu au fost constatate semnele componentei de contravenție, sau după caz, de infracțiune”.

Susținem aprobarea proiectului de lege cu propunerile de modificare și completare susmenționate.

Cu respect,

Viorel FURDUI
Director Executiv al CALM

Ex.: Igor Cristal, expert CALM
igor.cristal@calm.md
tel:22-35-09